

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
Тіна САВИЦЬКА
«_____» _____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри виробничого
та інвестиційного менеджменту
Протокол № 8 від «18» квітня 2023 р.
В.о.завідувача кафедри
Марина ДЄЛІНІ

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Журналістика»
Гарант ОП
Світлана ХАРЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОГО ПРОЕКТУВАННЯ

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність
освітня програма
факультет
розробники:

061 «Журналістика»

«Журналістика»

гуманітарно-педагогічний

доцент кафедри виробничого та інвестиційного
менеджменту, к.держ.упр. Дергач А.В.

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Основи соціального проектування

(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, ступінь вищої освіти		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність:	061 «Журналістика»	
Освітня програма	«Журналістика»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2	
Семестр	4	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття	–	
Самостійна робота	90 год.	
Індивідуальні завдання	–	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є вивчення студентами основ соціального проектування, набуття навичок використання здобутих знань для ефективного впровадження проектних рішень у практичній діяльності.

У процесі вивчення дисципліни «Основи соціального проектування» студентами вирішуються такі **основні завдання**:

- вивчення базових положень проектного менеджменту;
- визначення місця проекту на підприємстві та виявлення найбільш розповсюджених підходів до формування структури життєвого циклу проекту, ознайомлення з принципами внесення змін та управління проектами на підприємстві;
- вивчення середовища та зацікавлених сторін проекту;
- визначення методів та інструментів соціального проектування;
- визначення джерел та можливостей фінансування проектів;
- визначення методів оцінки ефективності проекту (специфіки оцінки соціальних проектів);
- обґрунтування необхідності управління якістю, часом та ресурсним забезпеченням проекту, визначення форм організації проектної діяльності на підприємстві.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК3. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК6. Здатність приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах дослідницької та/або інноваційної роботи, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

СК7. Здатність показувати свою відповідальність за розвиток професійного знання і практик та давати оцінку стратегічному розвитку команди.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН6. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної форми навчання

Змістовний модуль 1.

Теоретичні основи проектування

Тема 1. Загальні підходи до організації проектної діяльності

Визначення базових понять: проект, проектування, бізнес-проект, соціальний проект, бізнес-проектування, соціальне проектування, типологія проектів. Основні ознаки проекту: кількісна вимірюваність, часовий горизонт дії, цільова спрямованість, життєвий цикл, системне функціонування проекту та елементний склад, існування в певному зовнішньому середовищі. Ініціатор проекту. Середовище проекту: зовнішні та внутрішні чинники. Мікро- та макросередовище проекту. Основні елементи проекту.

Класифікація проектів за видами, типами, тривалістю, масштабністю та складністю. Види проектів. Учасники, власники проекту, інвестори, керівник та команда проекту. Зацікавлені особи проекту. Обов'язки та вимоги до проектного менеджера.

Життєвий цикл проекту. Властивості життєвого циклу проекту. Складові проектного циклу, стадії й етапи. Види робіт, які виконуються на різних стадіях життєвого циклу.

Тема 2. Соціальний проект. Систематизація соціального проектування

Сучасні підходи до соціального проектування: від спонсорства і волонтерства до проектів з отриманням прибутку. Розвиток соціального підприємництва в Україні і світі. Ознаки соціального проекту. Реалізація соціальних проектів і пов'язані з цим труднощі.

Типологія соціальних проектів. Аналіз соціальних проектів за критеріями: як об'єкт проєктованих змін, за характером змін, напрямом діяльності, особливостями фінансування, масштабом фінансування, терміно реалізації, територією. Особливості фінансування соціальних проектів. Поєднання різних форм фінансування проектів. Спонсорство. Благодійність. Краудфайнінг. Фінансування соціальних проектів з державного, обласного або міського бюджетів. Роль грантів у соціальному проектуванні. Форми інвестування в соціальний проект. Механізми запуску соціального проекту в Україні.

Тема 3. Сутність соціального підприємництва

Поняття соціального підприємництва. Відмінність соціального підприємництва від звичайного бізнесу. Роль інновацій у соціальному підприємстві. Головні відмінності соціального підприємництва від звичайного бізнесу. Відмінності між соціальним підприємництвом та корпоративною соціальною відповідальністю.

Характерні риси соціального підприємства. Критерії визначення соціального підприємництва. Процеси реінвестування прибутку при соціальному підприємстві.

Види безповоротних інвестицій. Підходи щодо залучення інвестицій для соціального підприємництва.

Тема 4. Розвиток соціального підприємництва в Україні та світі

Основні принципи, на яких будується соціальне підприємництво в світі. Особливості соціального підприємництва в Великобританії. Підґрунтя для розвитку соціальних підприємств в Німеччині. Приклади соціального підприємництва в світі. Роль соціального підприємництва в соціально-економічному розвитку європейських країн.

Основні напрями соціальної місії діючих соціальних підприємств України. Характеристика соціальних підприємств в Україні. Роль соціального підприємництва в соціально-економічному розвитку України. Сценарії розвитку соціального підприємництва в Україні. Перспективи розвитку соціального підприємництва в Україні.

Тема 5. Юридичні і податкові аспекти соціального проектування

Організаційно-правові форми соціальних підприємств. Особливості соціального підприємництва на базі неприбуткової організації. Організація соціального підприємства на базі суб'єктів приватного права.

Документи, якими регулюються питання соціального проектування в Україні. Нормативно-правові документи, в яких міститься інформація щодо діяльності неприбуткових організацій.

Одна з вирішальних ознак соціального бізнесу: в яких документах це відображено. Особливості організації соціального підприємництва через діяльність фізичних осіб.

Тема 6. Оточення соціального проекту та його учасники

Людський чинник в проектному менеджменті. Структура, оточення та учасники проектного менеджменту. Чинники зовнішнього та внутрішнього середовища проекту. Особливості мікро- та макросередовища проекту. Ключові учасники проекту. Бенефіціари проекту. Зацікавлені особи проекту. Стейкхолдери проекту. Визначення функціональних обов'язків учасників проекту. Стандартні кроки при структуризації проекту. Критерії аналізу зацікавлених сторін проекту. Критерії аналізу передбачуваної поведінки зацікавлених сторін та характер їх участі у проекті.

Змістовний модуль 2.

Соціальне проектування: Особливості формування джерел фінансування

Тема 7. Фандрейзинг в соціальному проектуванні

Джерела фінансування проектної діяльності. Фандрейзинг та його види. Поняття донор. Види донорів. Характеристика донорських організацій, що діють в Україні. Завдання проектної команди у процесі фандрейзингу. Основні методи проведення фандрейзингу. Інформаційні джерела грантрайтингу. Заявка на грант. Алгоритм написання заявки для отримання грантів. Структура заявки та її основні компоненти. Основні відмінності краудфандингу від інших типів фінансування. Ключові завдання, які дозволяє розв'язати краудфандинг. Вибір платформи для запуску крауд-проекту. Ключові елементи, з яких складаються краудфандингові проекти. Основні правила запуску крауд-проектів.

Тема 8. Основні засади бізнес-планування в соціальному проектуванні

Роль бізнес-плану для реалізації проекту. Зовнішня та внутрішня функції бізнес-плану. Цілі розробки бізнес-плану.

Поняття та структура бізнес-плану. Порядок підготовки і оформлення бізнес-плану. Визначення цілей та цільової аудиторії бізнес-плану. Аналіз ринкової ситуації. План маркетингу. План виробництва і реалізації. Організаційний план. Фінансовий план. Техніко-економічне обґрунтування. Актуальні питання бізнес-планування проекту.

Визначення стадій розробки проектів. Формування концепції майбутнього проекту. Визначення існуючої проблеми та пошук підприємницької ідеї. Формування інформаційної бази проекту. Джерела отримання інформації. Процес стратегічного планування. Визначення зовнішніх можливостей та загроз реалізації проекту. Оцінка загальноекономічних факторів впливу зовнішнього середовища на реалізацію проекту. Джерела загроз реалізації проекту. Виявлення сильних і слабких сторін проекту. SWOT-аналізу проекту.

Основні процеси в управлінні проектами. Процеси ініціалізації, планування, виконання, контролю та закриття проекту. Взаємозв'язки процесів. Системи управління проектами. Системи календарного планування і контролю. Робочий план проекту. Діаграма Ганта. Програмне забезпечення процесів планування та управління проектами: Альт-Інвест-Прим, Project Expert, COMFAR-EXPERT, Microsoft Project.

Тема 9. Інвестиційні можливості в соціальному проектуванні

Визначення інвестиційних потреб проекту. Види інвестицій. Джерела фінансування інвестиційних потреб підприємства. Власні фінансові ресурси й внутрішньогосподарські резерви. Позикові фінансові засоби. Залучені фінансові засоби. Засоби іноземних інвесторів. Структура власних фінансових ресурсів підприємства. Структура позикових фінансових ресурсів підприємства. Лізинг. Боргові зобов'язання. Банківський кредит. Поворотна та безповоротна фінансова допомога. Матриця прибутковості. Матриця ризику. «Золоте правило» інвестування.

Основи планування вартості проекту. Вхідні дані для оцінки вартості ресурсів. Методи та засоби оцінки вартості. Результати оцінки вартості. Визначення вимог до обладнання та матеріальних ресурсів. Сіткове і календарне планування бізнес-проекту. Планування витрат проекту. Контроль календарних планів і ресурсів.

Критерії ефективності інвестиційного проекту. Оцінка ефективності інвестицій. Показники ефективності капітальних вкладень. Дисконтований період окупності (DPV). Чисте теперішнє значення доходу (NPV). Внутрішня норма прибутковості (IRR). Вплив інфляції на оцінку інвестицій. Прогноз прибутку від реалізації інвестиційного проекту. Розрахункові схеми оцінки показників ефективності проекту.

Тема 10. Управління діяльністю стартапів

Сутність та риси стартапу як підприємницької діяльності. Основні відмінності стартапу від традиційного бізнесу. Основні відмінності стартапу від проектів малого бізнесу. Особливості функціонування стартапів на різних стадіях

розвитку. Формування механізму управління діяльністю стартапів. Підходи щодо визначення життєвого циклу стартапів.

Характеристика суб'єктів та об'єктів стартапів. Реалізація завдань щодо досягнення мети функціонування стартапу. Зовнішні фактори, від яких залежить ефективність розвитку стартапів. Внутрішні чинники, від яких залежить ефективність розвитку стартапів.

Тема 11. Оцінка соціального проекту

Сутність та види оцінки соціальних проектів. Різновиди і масштаби систем показників оцінки ефективності проектів. Методи аналізу і оцінки ефективності проектів. Соціально-економічний ефект від реалізації проектів. Визначення поняття ефективності реалізації проекту. Критерії оцінки соціального проектування: ефективність, економічність, результативність. Основні етапи оціночної діяльності. Поняття та процедура моніторингу соціальних проектів.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	с/п	лаб	інд	с.р.		л	с/п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи проектування														
Тема 1. Загальні підходи до організації проектної діяльності	1	10	2	2	-	-	6							
Тема 2. Соціальний проект. Систематизація соціального проектування	2	10	2	2	-	-	6							
Тема 3. Сутність соціального підприємництва	3	10	2	2	-	-	6							
Тема 4. Розвиток соціального підприємництва в Україні та світі	4-5	20	4	4	-	-	12							
Тема 5. Юридичні і податкові аспекти соціального проектування	6	10	2	2			6							
Тема 6. Оточення соціального проекту та його учасники	7	10	2	2			6							
Разом за змістовим модулем 1		70	14	14	-	-	42							
Змістовий модуль 2. Соціальне проектування: особливості формування джерел фінансування														
Тема 7. Фандрейзинг в соціальному проектуванні	8-9	20	4	4			12							
Тема 8. Основні засади бізнес-планування в соціальному проектуванні	10-11	20	4	4			12							
Тема 9. Інвестиційні можливості в соціальному проектуванні	12-13	20	4	4			12							
Тема 10. Управління діяльністю стартапів	14	10	2	2	-	-	6							
Тема 11. Оцінка соціального проекту	15	10	2	2	-	-	6							
Разом за змістовим модулем 2		80	16	16	-	-	48							
Усього годин		150	30	30	-	-	90							
Курсовий проект (робота) з <small>(якщо є в робочому навчальному плані)</small>			-	-	-		-		-	-	-			-
Усього годин		150	30	30	-	-	90							

4. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методологічні основи проектування	2
2	Типологія соціального проектування	2
3	Сутність соціального підприємництва	2
4	Світовий досвід управління соціальними проектами	2
5	Соціальне проектування в Україні: історія становлення, сучасний стан та перспективи	2
6	Оточення соціального проекту та його учасники. Формування команди проекту	2
7	Правове регулювання соціального проектування	2
8	Реалізація проектів шляхом фандрейзингу	2
9	Можливості отримання грантів та розвиток крауд-платформ	2
10	Соціальне бізнес-планування та порядок підготовки і оформлення бізнес-плану	2
11	Особливості складання бізнес-плану	2
12	Інвестиційний менеджмент та інвестиційні можливості соціального проектування	2
13	Інвестиційні потреби проекту та основні розрахунки	2
14	Управління діяльністю стартапів	2
15	Управління діяльністю стартапів	2
Разом		30

6. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методологічні основи проектування	6
2	Типологія соціального проектування	6
3	Сутність соціального підприємництва	6
4	Світовий досвід управління соціальними проектами	6
5	Соціальне проектування в Україні: історія становлення, сучасний стан та перспективи	6
6	Оточення соціального проекту та його учасники. Формування команди проекту	6
7	Правове регулювання соціального проектування	6
8	Реалізація проектів шляхом фандрейзингу	6
9	Можливості отримання грантів та розвиток крауд-платформ	6
10	Соціальне бізнес-планування та порядок підготовки і оформлення бізнес-плану	6
11	Особливості складання бізнес-плану	6
12	Інвестиційний менеджмент та інвестиційні можливості соціального проектування	6
13	Інвестиційні потреби проекту та основні розрахунки	6
14	Управління діяльністю стартапів	6
15	Управління діяльністю стартапів	6
Разом		90

- 8. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами**
1. Поняття проекту.
  2. Поняття бізнес-проекту.
  3. Поняття соціального проекту.
  4. Що є метою проектування?
  5. Основні ознаки проекту.
  6. Середовище бізнес-проекту.
  7. Сучасні підходи до соціального проектування в Україні і світі.
  8. Поняття соціального підприємництва.
  9. Як визначається ступінь сформованості концепції проекту?
  10. Типологія соціальних проектів.
  11. Види інвестиційних проектів на підприємстві.
  12. Механізм надання спонсорської підтримки при реалізації соціальних проектів.
  13. Кредит як спосіб фінансового забезпечення соціального проекту.
  14. Роль грантів у розвитку соціального проектування.
  15. Краудфайнінг як форма фінансування соціальних проектів.
  16. Зміст попередньої стадії аналізу проекту.
  17. Що таке матриця життєвих циклів підприємства? В яких позиціях матриці життєвих циклів необхідно перебувати підприємству, щоб розраховувати на інвестиції?
  18. Головні завдання проекту.
  19. Опишіть методику аналізу конкурентоздатності підприємства, засновану на ключових факторах успіху.
  20. Класифікація проектів.
  21. Охарактеризуйте зовнішнє і внутрішнє середовище проекту.
  22. За якими критеріями оцінюють економічну ефективність проекту?
  23. Хто є учасниками проекту?
  24. Які завдання вирішуються в процесі аналізу ризику?
  25. Розкрийте цілі й завдання складання бізнес-плану проекту.
  26. Зовнішня і внутрішня функції бізнес-плану.
  27. Основні цілі розробки бізнес-плану.
  28. Характеристика стадій розробки бізнес-плану.
  29. Формування інформаційного поля майбутнього проекту.
  30. Джерела отримання інформації при соціальному проектуванні.
  31. Зміст титульної сторінки бізнес-плану.
  32. Резюме бізнес-плану.
  33. Специфіка діяльності проектного менеджера.
  34. Зміст розділу бізнес-плану «Маркетинговий аналіз і стратегія».
  35. Структура та призначення розділу «Виробництво».
  36. Структура та призначення розділу «Дослідницькі розробки».
  37. Структура та призначення розділу «Управління й організація».
  38. Структура та призначення розділу «Фінансовий план».
  39. Структура та призначення розділу «Аналіз ризику»

40. Структура власних фінансових ресурсів підприємства.
41. Структура позикових фінансових ресурсів підприємства.
42. «Золоте правило» інвестування.
43. Закордонні інвестиційні інституції.
44. Метод дисконтування періоду окупності – призначення, формула розрахунку.
45. Метод чистого теперішнього значення доходу (NPV–метод) – призначення, формула розрахунку.
46. Внутрішня норма прибутковості (IRR) – призначення, формула розрахунку.
47. Стадії стратегічного планування проекту.
48. Зовнішні можливості та загрози реалізації бізнес-проекту.
49. Загальноекономічні фактори впливу зовнішнього середовища на реалізацію підприємницького проекту.
50. Охарактеризуйте сильні та слабкі сторони проекту.
51. Для чого потрібно робити SWOT-аналіз?
52. Призначення аналізу впливу інфляції на оцінку ефективності інвестицій.
53. Розрахункові схеми оцінки показників ефективності проекту.
54. Окресліть основні завдання, для вирішення яких використовуються системи управління проектами.
55. Назвіть критерії, якими треба користуватися при обранні системи управління проектами.
56. Специфіка упровадження системи управління проектами на підприємстві. Значення етапу планування.
57. Що таке планування ресурсів?
58. Що являють собою календарі ресурсів?
59. Що таке S-крива, що вона відображає?
60. Згадайте завдання бюджетного контролю.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ОС «Бакалавр» Спеціальність: «Журналістика»	Факультет аграрного менеджменту кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту 20__ – 20__ навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни «Основи соціального проекування»	Затверджую В.о.завідувача кафедри
			(підпис) Деліні М.М. _____ 20__ р.

Екзаменаційні питання

(максимальна оцінка 10 балів на відповідь на запитання)

1. Розкрити основні ознаки соціального проекту.
2. Згідно з умовами проекту інвестору необхідно вкласти 15 000 у.о. Який термін окупності (виражений в роках і місяцях), якщо обіцяний середньорічний дохід становить 4 000 у.о.

Тестові завдання різних типів

(максимальна оцінка 10 балів на відповідь на тестові запитання)

1. **Доповніть твердження вписавши слова у відповідному відмінку:** чинники, які впливають на проект і його успішність називаються _____.
2. **Доповніть твердження вписавши слово у відповідному відмінку:** приведення всіх грошових потоків до єдиного моменту часу називається _____.
3. **До позикових фінансових засобів проекту не належить:**
  - a. Банківський кредит
  - b. Лізинг
  - c. Розміщення облігацій
  - d. Кошти власників підприємства
4. **В якій частині проекту описується стислий опис ситуації, яка потребує змін?**
  - a. В ризиках
  - b. В інформації про організацію
  - c. В формулюванні проблеми
  - d. В меті проекту
5. **Зовнішні фактори, які можуть значним чином вплинути на виконання проекту**
  - a. Контролюючі органи;
  - b. Конкуренти;
  - c. Ризики;
  - d. Обставини
6. **Показник, який демонструє ефективність інвестицій це:**
  - a. NPV
  - b. PI
  - c. IRR
  - d. PBP
7. **До позикових фінансових ресурсів відноситься:**
  - a. Мобілізація внутрішніх активів
  - b. Інвестиції в оборотні кошти
  - c. Розміщення облігацій
  - d. Вірна відповідь відсутня
8. **До статичних показників ефективності інвестицій відносяться:**
  - a. Показники рентабельності інвестицій
  - b. Термін окупності інвестицій
  - c. Показники, які засновані на абсолютних оцінках
  - d. Всі відповіді вірні
9. **Завершеним проект вважається коли:**
  - a. Закінчився термін проекту
  - b. Вичерпані фінанси проекту
  - c. Відсутня мотивація учасників проекту
  - d. Досягнуті цілі проекту
10. **За типами проекти поділяються на:**
  - a. Економічні, соціальні
  - b. Комерційні, некомерційні
  - c. Прості, складні
  - d. Національні, міжнародні

9. Методи навчання

Під час вивчення курсу для активізації навчального процесу застосовуються:

- ділові ігри,
- проблемні завдання,
- підготовка реферативних доповідей
- інші методи та засоби активізації пізнавальної діяльності студентів.

На лекціях увага студентів зосереджується на проблемних питаннях за структурованим матеріалом з наведенням конкретних прикладів практичного застосування отриманих знань та зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем та заохоченням студентів до критичного сприймання нового матеріалу.

На практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології:

- обговорення проблем, дискусії;
- вирішення ситуаційних вправ;
- розв'язання проблемних питань;
- мозковий штурм;
- кейс-методи;
- аналіз конкретної ситуації;
- робота в малих групах;
- рольові та ділові ігри;
- письмовий контроль знань;
- індивідуальне та групове опитування;
- перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи студентів є чіткий контроль відвідування студентами занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

10. Форми контролю

Основними формами організації навчання під час вивчення дисципліни «Основи соціального проектування» є лекції, практичні заняття, консультації та самостійна робота студентів. Відповідно до вище зазначених форм організації навчання формами контролю засвоєння програми є: самоконтроль, написання модульних контрольних робіт, рефератів, виконання індивідуальних практичних і самостійних завдань, підсумковий контроль – екзамен. Контрольні заходи, які проводяться в університеті визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу. Відповідно до «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 26.04.2023 р. протокол № 10), видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних (лабораторних та семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля і має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти

з програмного матеріалу (рейтингова оцінка із змістового модуля), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Після проведення проміжних атестацій із змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектором дисципліни визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи РНР (не більше 70 балів) за формулою:

$$R_{\text{НР}} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{\text{ЗМ}} \cdot K^{(1)}_{\text{ЗМ}} + \dots + R^{(n)}_{\text{ЗМ}} \cdot K^{(n)}_{\text{ЗМ}})}{K_{\text{дис}}},$$

де $R^{(1)}_{\text{ЗМ}}, \dots, R^{(n)}_{\text{ЗМ}}$ – рейтингові оцінки змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K^{(1)}_{\text{ЗМ}}, \dots, K^{(n)}_{\text{ЗМ}}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{\text{дис}} = K^{(1)}_{\text{ЗМ}} + \dots + K^{(n)}_{\text{ЗМ}}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі;

Наведену формулу можна спростити, якщо прийняти $K^{(1)}_{\text{ЗМ}} = \dots = K^{(n)}_{\text{ЗМ}}$. Тоді вона буде мати вигляд

$$R_{\text{НР}} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{\text{ЗМ}} + \dots + R^{(n)}_{\text{ЗМ}})}{n}$$

Рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи округлюється до цілого числа.

На рейтинг з навчальної роботи можуть впливати рейтинг з додаткової роботи та рейтинг штрафний. Рейтинг з додаткової роботи додається до рейтингу з навчальної і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається здобувачам вищої освіти рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня їх знань з дисципліни.

До переліку робіт, за які надаються додаткові бали здобувачу вищої освіти (максимальна кількість 20 балів) відносяться:

- отримання диплому I-го ступеню переможця студентської наукової конференції навчально-наукового інституту чи факультету (коледжу) з відповідної дисципліни;
- отримання диплому переможця (I, II чи III місце) II-го етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з дисципліни чи спеціальності (напряму підготовки) у поточному навчальному році;
- отримання диплому (I, II чи III ступеню) переможця Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з відповідної дисципліни у поточному навчальному році;
- авторство (співавторство) у поданій заявці на винахід чи отриманому патенті України з відповідної дисципліни;

- авторство (співавторство) у виданій науковій статті з відповідної дисципліни;
- виготовлення особисто навчального стенду, макету, пристрою, приладу; розробка комп'ютерної програми (за умови, що зазначене використовується в освітньому процесі при викладанні відповідної дисципліни).

Рейтинг штрафний не перевищує 5 балів і віднімається від рейтингу з навчальної роботи. Він визначається лектором і вводить рішенням кафедри для здобувачів вищої освіти, які невчасно засвоїли матеріали змістових модулів, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

Підготовка і захист курсового проекту (роботи) оцінюється за 100 бальною шкалою і далі переводиться в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

Підсумкова атестація включає семестрову та державну атестацію здобувачів вищої освіти. Семестрова атестація проводиться у формах семестрового екзамену або семестрового заліку з конкретної навчальної дисципліни. Семестровий екзамен – це форма підсумкової атестації засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр. Семестровий залік – це форма підсумкової атестації, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни за семестр.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані складати екзамени і заліки відповідно до вимог робочого навчального плану у терміни, передбачені графіком освітнього процесу. Зміст екзаменів і заліків визначається робочими навчальними програмами дисциплін.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 26.04.2023 р. протокол № 10).

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90 – 100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів):

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}.$$

12. Навчально-методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс вивчення дисципліни «Основи соціального проектування» (робоча програма навчальної дисципліни, курс лекцій, ілюстративні матеріали).

2. Електронний навчальний курс «Основи соціального проектування»: <https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=3865>

13. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Безпалько О.В., Бондаренко Л. Н., Рогожин В. Д. Соціальне проектування: навч. посіб. Київ. 2010. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2615/1/O_Bezpalko_SP_IL_KUBG.pdf (дата звернення: 12.03.2023).

2. Бондаренко А. Г. Управление проектами: учеб. пособ. Харків : ХГЭУ, 2003. 212 с.

3. Бушуева Н.С. Модели и методы проактивного управления программами организационного развития. Київ: Наукова думка, 2007. 480 с.

4. Верба В.А., Батенко Л. П., Гребешкова О. М. Проектний менеджмент: просто про складне : навч. посіб.; за заг. ред. В. А. Верби. Київ : КНЕУ, 2009. 299 с.

5. Гондарева І. В. Управління проектами : підручник. Харків: Вид. ХНЕУ, 2011. 444 с.

6. Ключик О., Комаровський В., Косцеляцький П. та ін. П'ять вдалих кроків до європейського проекту: посібник. Варшава, 2009. 98 с.

7. Матвієнко В.Я. Соціальні технології: навчальний посібник. Київ: Українські пропілеї, 2001. 446 с.

8. Ноздріна Л.В., Ящук В.І., Полотай О.І. Управління проектами: Підручник. Київ: ЦУЛ, 2010. 432 с.

9. Ньютон Р. Управление проектами от А до Я. 2-е изд. М.: Альпина Паблишерз, 2009. 180 с.

10. Петренко Н. О., Кустрич Л.О., Гоменюк М.О. Управління проектами. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 244 с.

11. Петрова Н.Б., Мушинська Н.Ю., Чеканова Л.Г. Інноваційний менеджмент у прикладах і завданнях: навч. посібник. Харків: ХНАМГ, 2009. 248с.

12. Рач В. А., Россошанська О. В., Медведєва О. М. Управління проектами: практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку: навч. посіб.; за ред. В. А. Рача. Київ: «К. І. С. », 2010. 276 с.

13. Руководство к своду знаний по управлению проектами (Руководство РМВОК). – 5-е изд. РА: РМІ, 2013. 586 с.

14. Ткаленко С. І., Петрашко Л.П. Європейський проектний менеджмент : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2013. 412 с.

15. Ткаленко С. І. Європейський проектний менеджмент : практикум. Київ : КНЕУ, 2014. 192 с.

16. Управління проектами: навчальний посібник / Уклад. Л.Є. Довгань, Г.А.Мохонько, І.П.Малик. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 420 с.

17. Фесенко Т. Г. Управління проектами: теорія та практика виконання проектних дій: навч. Посібник. Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2012. 181 с.

18. Яременко О.О., Артюр О.Р., Балакірева О.М. Науковий супровід, моніторинг та оцінка ефективності соціальних проектів. Київ: Державний центр соціальних служб для молоді; Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2002. 123 с.

Допоміжні:

19. Бабаєв В. М. Управління проектами: Навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2006. 244 с.

20. Богоявленська Ю. В. Проектний аналіз: Навчальний посібник. Київ: Кондор, 2006. 336 с.

21. Проектний аналіз. Навч. Посібник. Під ред. С.О. Москвина. Київ: Лібра, 1999. 366 с.

Інформаційні ресурси:

22. Відділення Американського Інституту Управління Проектами PMI. URL: <http://www.pmi.ru> (дата звернення: 12.03.2023).

23. Глобал Форум щодо Управління проектами. URL: <http://www.pmforum.org> (дата звернення: 12.03.2023).

24. Книги, присвячені управлінню проектами та інструментам управління проектами. URL: <http://www.projectmanagement.com/books> (дата звернення: 12.03.2023).

25. Офіційний сайт Міжнародної Асоціації управління проектами IPMA (Швейцарія). URL: <http://www.ipma.ch> (дата звернення: 12.03.2023).

26. Офіційний сайт Північно-Американського інституту управління проектами PMI (США). URL: <http://www.pmi.org> (дата звернення: 12.03.2023).

27. Публікації та статті з управління проектами. URL: <http://lanit-consulting.ru/press/articles> (дата звернення: 12.03.2023).

28. Спеціалізований сайт присвячений управлінню проектами. URL: <http://www.gantthead.com> (дата звернення: 12.03.2023).

Періодичні вітчизняні видання:

«Економіка України», «Економіст», «Вісник економічної науки України», «Економіка та держава», «Актуальні проблеми економіки», «Регіональна економіка», «Маркетинг і реклама», «Маркетинг в Україні», «Економіка і прогнозування», «Економіка промисловості», «Статистика України», «Ділова Україна», «Науковий вісник НУБіП України. Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес» та ін.